

Ők a Grund

Családi és gyermekprogramok egy Várad környéki tanyán

Minden pénteken nyílt napot tartanak egy Kisszántóhoz közeli tanyán, ahol élménypedagógiára alapozva folyik az iskola utáni (after school) foglalkozás. Közösségi kertet alapított, online és élő táborokat, varrótanfolyamot, meseműhelyt és gesztenyénapot is szervezett már a nagyváradi Grund Community Egyesület.

Nemcsak a Grundról és az ott működtetett délutáni oktatásról, annak programjairól, de más kezdeményezésekről is mesélt lapunknak október közepén a Grund négy alapítója közül kettő – mint mondták, a „fél csapat” –: Aczél Dóra tréner, író és John Fenemore ügyvéd.

Az online tábortól a manófalúig

Talán a rugalmasság az egyik legjellemzőbb tulajdonságuk a Grund működtetőinek. „Lezárták az iskolákat március közepén, és rá két hétre online tábort szerveztünk. Nem tudtuk, hogy ez a lezárás vakációt jelent, tanítást jelent más-képp, otthonoktatást jelent, vagy mit jelent. És senki nem tudta, mert nem volt honnan tudnunk; mindenkinek teljesen új volt a helyzet, de addig, amíg szedelőzködtek a többiek, mi stratégiával indultunk neki” – vágott a közepébe Aczél Dóra. Táborot akartak szervezni, azt lefűjták, majd elkezdték online szervezni. Nagyon sokat kellett kísérletezniük, megtanulni az online felületek használatát egymás gyerekein, de a Grundnak éppen az az egyik sajátossága, hogy kitalálnak valamit, és megnézik, hogy az ötlet működőképes-e. A pedagógiának is így kellene működnie, mivel annyira mások a gyerekek, hogy egyszerűen nem lehet egy bizonyos sémát ráhúzni mindenkire, úgyhogy el kell kezdeni kísérletezni, és meg kell nézni, hogy kivel mi működik, tette hozzá az alapító. Szerinte hiányzik az iskolából a külvilág történéseire adott reakció, van egy merev tanmenet, azt

kell követni. Nekik is vannak tervezeitek, forgatókönyveik, de ezeknek rugalmasaknak kell lenniük.

Szeptemberben, mikor a választások miatt lezárták az iskolákat, háromnapos tanyasi programot hirdettek meg (mivel a tanya nyílt tér, kevésbé kötötték őket a járványügyi korlátozások). A gyermekek egyik feladata az volt, hogy fából készített mértani idomokból manófalut építsenek. Elkezdték a munkát, volt, aki virá-

Aczél Dóra

Fotók: GRUND SCHOOL

gосkertet épített, meg fákat ültetett, volt, aki a villanyvezetéket szerelte, volt, aki bányát ásott, és a gyermekek felvették a választás témáját, ami épp zajlott a külvilágban.

„Rájöttek, hogy nincsen polgármestere a manófalunak, jöttek-mentek a gyermekek, hogy mégis ki itt a főnök. Annyit segítünk nekik, hogy elmondtuk, hogyan zajlik le a polgármester-választás, elmondtuk a kereteket, hogy meddig tart a kampány, mikor lesz a választás, illetve eldöntöttük, hogy csak manó indulhat a választáson” – mesélte Aczél Dóra. Minden rendben is volt addig, ameddig megválasztották a „polgármestert”, azt a manót, akit egy háromtagú csapat indított, ám amikor az előljáró sajtótájékoztatót akart tartani, nem volt olyan gyermek, aki meghallgatta volna, káosz lett, az első nap után le is mondott a polgármester.

„Ez akár annak diagnózisaként is kezelhető, ami történik. A gyermekeink egy nagyon szép tükröt tartottak arról, mi zajlik a világban, mit értenek meg belőle, és mit nem. A Grund egy olyan hely, amely inkubál, reagál, védettséget nyújt, de nem jelent elszigeteltséget: ott a gyerekek fára mászhatnak, vagy kést adnak a kezükbe, szamarakat simogathatnak meg, bogarakat gyűjthetnek.”

A közösség pénzéből indult a Grund

Öt évvel ezelőtt indult a projekt, akkor fogalmazódott meg benne, hogy jó lenne egy „másfajta” iskola, mint a hagyományos, mesélte Aczél Dóra. A 2015-ben útnak indult Budapest School akkor már nyitott egy iskolát, s annak egyik videójában szinte ugyanazt hallották vissza, amit ők is terveztek: egy mikroiskolát, amelyben van egy vegyes korosztályú gyermekcsoport és két vagy három felnőtt tanulószervező – nem feltétlenül tanító –, aki segíti a gyerekek érdeklődésének megfelelő folyamatokat, magyarán a személyre szabott oktatást. S hogy hogyan lehet fedezni a költséget? Nem titok, sokan tudják, hogy két évvel ezelőtt a mű-

tétjére gyűjtött Aczél Dóra. Amikor összegyűlt a pénz, kérte, hogy álljanak le az adományozással, ám az emberek továbbra is utaltak összegeket. „Az egy műtétből három lett, és mindhárom költségét tudtuk fedezni, és a többes szám most tényleg a közösségre vonatkozik. Ezek után még mindig megmaradt valamennyi pénz, s én nem tartottam jogosnak felélni azt. Azt gondoltam, hogy ezt a pénzt, amelyet a közösség adott egy cél érdekében, valahogy forgassuk vissza. Ez az alap, ebből indult el a Grund. Gyakorlatilag ez egy biztonsgági fedezet, és a programjainkat igyekszünk úgy felépíteni, hogy ehhez csak néha nyúljunk hozzá. Viszont áprilistól hozzá kellett nyúlni, és hogyha így folytatjuk, akkor ez a fedezet már mindjárt nem lesz. Hogyha ebből nem tud kifejlődni egy olyan közösség, amely fenntartja ezt a kezdeményezést anyagilag is, akkor nincs értelme folytatni. Akkor le fogjuk húzni a redőnyt, és nem azért, mert úgy tartja kedvünk, hanem azért, mert rájövünk, hogy ha a közösség nem tudja fenntartani, akkor ez nem kell” – mondta az alapító. Ő úgy látja, van egy olyan elképzelés az emberek fejében, hogy valami adott, és azt használhatják. Ami azonban adott, az azért adott, mert a benne tevékenykedők sokszor napi 10-12 órát dolgoznak azért, hogy legyen gyerekprogram. Egyelőre nagy a lelkesedésük, és pályáznak is, ahol lehetséges, a közösségi kertre is nyertek támogatást. A közösségi kertés pályázat jó példa, oda csak nyersanyagot írtak be, és ha nem képesek megvalósítani, akkor visszaküldik azt a pénzt, mert nem érdemlik meg, mondta az alapító.

Úgy tűnik, erre nem kerül sor, ugyanis beszélgetésünk után néhány nappal megtartották az első nyílt napot Péter bácsi kertjében.

Péter bácsi kertje

A Nagyváradi Községi Alapítványtól (Fundatia Comunitara Oradea) kaptak támogatást a közösségi kert kialakítására, vette át a szót John Fenemore. „Czilli Péter bácsi fizikatanár volt Kolozsváron, majd visszaköltözött Nagyváradra, és sajnos március 15-én elhunyt. Az ő örökösei, az özvegye és a gyermekei kerestek meg bennünket: tudunk-e valamit kezdeni a kerttel. Kidolgoztuk a közösségi kert tervét, mert ez egy gyönyörű hely. Erre nyertük a támogatást. A kert is, mint a Grund, olyan hely, ahol a családok együtt lehetnek, jöhetnek gyerekek felnőttekkel, nagyszülőkkel.”

Van még egy nyertes pályázatuk, a Kaufland által indított Start ONG keretében, ebből a tanyának egy szűrkevíz-tisztító tavat készítenek, azt is közösen, mondta Aczél Dóra. „Ott a munkadíjra nagyon kevés pénzt akarunk lehívni, mert reméljük, hogy a közösség is segít a munkában. Ne várjuk azt, hogy csöpög a pénz, és akkor megoldódik valami” – tette hozzá. Ennek a projektnek lesz szakértője, mert ez szükséges, és munkagépek is kellenek, tette hozzá John Fenemore. Az önkéntes munka jó dolog, de a szakértelmet is meg kell fizetni, és nem szeretnének például a Grundon minden önkéntes-

kedést a pedagógusokra hárítani. „Őket ki szeretnénk fizetni, és erre a pénzt előteremteni, a többi munka jön a közös-ségtől” – tette hozzá.

A kisiskolásokkal foglalkoznak

Mivel úgy látják, hogy az óvodákban nagyon sok nagyon jó kezdeményezés van, és az óvodapedagógusok nagyon jól fel tudják használni ezt a szabadságot, a Grundon elsősorban a kisiskolásokkal foglalkoznak. Ahogy iskoláskorba érnek a gyermekek, gyakorlatilag néhány alternatív módszer, még inkább tanító közül választhatnak. „Nagyon jól tudjuk, hogy vannak sztár tanító nénik, de nyilván korlátozott számú gyerek fér el az osztályukban. De náluk is van meg-

John Fenemore

kötöttség, hiszen ha 25 gyermekért kell felelősséget vállalniuk, olyan szabályokat kell bevezetniük, amelyek nem mindenkinek jók. Úgyhogy kisiskolásokkal foglalkozunk, mert vannak olyan gyermekek, akiknek nem megfelelő sem a módszer, amit kapnak, sem a tanító néni, akivel vannak. Átíratás persze létezik, viszont nagy kérdés, hogy a gyermeknek mennyire tesz jót, ha az egyik közösségből a másikba átvándorol” – mondta Aczél Dóra.

Jelenleg tehát délutáni oktatásként működik a Grund, és 25 gyermeket tud egyszerre fogadni. „Amikor nincs iskola, akkor jönnek a gyermekek a Grundba. Tudják, hogy mit csinálunk, kinn vagyunk a tanyán, a természet közelében, ráadásul olyan programokkal, amikkel nem nagyon van versenytársunk. Viszont mikor iskola van, akkor ez egy szélmalom-harc: délutáni programokkal kell versenyeznünk, magával az iskolával, a kényelemmel, mert sokkal jobb az, ha a nagymama elviszi a gyermeket. Nagyon kevés gyermekünk van, jó napokon nyolc. Kaptunk kölcsön egy kisbuszt a Posticumtól, azzal és saját autókkal tudjuk szállítani a gyermekeket. Idén szeptember 7-én indultunk, s csütörtökönként a bonitasosok jönnek” – mondta az alapító. Nagyon szereti a bonitasosokat, mert „a Bonitas Magyar Speciális Oktatási Központ meglátta ebben a lehetőséget, észrevette azt, hogy ha a gyerekek kimehetnek szabad levegőre, akkor ott nem kell betartani olyan korlátozásokat, amelyeket négy fal között be kellene tartani.

Tudják, hogy a gyermekeknek mennyire fontos az, hogy kimenjenek, hogy a sárban tocsogjanak, ágakat gyűjtsenek, friss levegőt szívjanak, arcokat lássanak”.

A család a célcsoport

Ez a lehetőség másoknak is adott, de az alapító néha úgy érzi, nem tudja eljuttatni az információt az érintettekhez, más iskolákhoz. Pedig a tanya azért van, hogy használják a gyermekek. Az egyesület segít a szállításban is, ha kell, s nemcsak más iskolák számára nyitott, hanem a szülők számára is. „Nem szeretjük mi ezeket a burkokat, hogy délután csak az after schoolos gyermekek vannak kinn. Azt szeretjük, hogyha jönnek a szülők is, mert tudjuk nagyon jól, hogy a tanulás nemcsak az iskolában történik, hanem bárhol másutt is. A mi célcsoportunk a család, mert a tanulás elsősorban a családban történik. Minden programunk elsősorban családos. Tavaly január végén, februárban indítottunk varróműhelyt és gyermekmese-műhelyt is. A varróműhely esetében nagyon megértették, hogy tényleg családoknak van, ahogyan ők tudnak jönni, mi arra vagyunk

nyitottak. A nagymama kézen foghatja az unokáját, ha meg akarja tanítani varrógépen varrni, de akkor is ő szeretné megtanulni ezt. Jó tapasztalat volt, hogy jött egy férj és feleség egy néhány hónapos kisbabával, és hozták a nagymamát, hogy amíg ők varrnak, addig a nagymama vigyázzon a kicsire. Aztán következő héten már ketten jöttek, mert felismerték, hogy ez az ő saját idejük lehet” – mesélte Aczél Dóra. A gyermekmese-műhelyben tíz hét alatt a gyermekek felépítettek maguknak egy-egy mesét. Oda is várták a szülőket is, és voltak közös foglalkozások.

Arra is rákérdeztünk, hogy a szülőknek mennyire van idejük, hajlandóságuk, lehetőségük részt venni a programokban. Mint megtudtuk, az idő mindig nagy kérdés, főleg a világvármány idején. Aki dolgozik, az rendszerint kapott pluszmunkát, mert egy új helyzetnek kellett megfelelni, aki meg nem dolgozik, annak el kell kezdenie pénzt keresni. A járvány előtt tartották a varródélutánokat, meseműhelyeket, akkor úgy tapasztalták, van nyitottság a szülőkből az ilyen alkalmakra. Egyébként vannak még ötleteik, például a „nagyikommandó”, árulta el John Fenemore: „A középső lányom az iskolán keresztül egy éven át minden szerda délután egy idősoththonban önkénteskedett. Ő is nagyon élvezte, az idősek is nagyon élvezték. Mikor hasonló korú voltam, Debrecenben egy idősoththonban dolgoztam, ott tanultam meg magyarul. Szeretnék egy ilyen stábot összeállítani, akik a gyerekeknek átadhatják a tudásukat, kezdve

attól, hogy miket játszottak az iskolaudvaron, egészen a zoknistoppolásig.”

Átlátható működés és nyílt nap

„Nekünk az az elsődleges, hogy az after school induljon be, mert ez az igazi oktatási programunk, ami ki tudja nőni magát. Oda szeretnénk becsoportosítani ezt a nagyikommandót is, és vannak még ötleteink” – tette hozzá Aczél Dóra. Rákérdeztünk: indítanának-e magániskolát. Azt válaszolta, hogy akár államit is, csak hogy nagyon sok a fekete lyuk a jogi szabályozásban. „Most szembesültem azzal, és nem tudok mit kezdeni a helyzettel, hogy after schoolt szabályozó törvény nincs. Nagyon szeretnénk mindent hivatalossá tenni, az a célunk, hogy minél fehérebben tudjunk működni, és egyszerűen nem tudunk. Nincs az a hivatal, amihez én, ha elmegyek, és azt mondom, hogy civil szervezetként after schoolt szeretnék létrehozni, megmondaná, hogy mit kell tennem. Küldenek egy másikhoz, a másik küld a harmadikhoz...”

Minden pénteken nyílt nap van a tanyán, ilyenkor bárki érdeklődőt nagyon sok szeretettel várnak.

A gyermekek számára 12-től 17 óráig van program, de 19 óráig, kapuzárásig mehetnek szülők, nagyszülők is.

„Van, amikor témákat hirdetünk meg. Például volt csillagnézés, tábor-tűz, szalonnasütés, kenyérlángos-sütés a kemencében, zakuszkafőzés.

A családi napnak az a lényege, hogy a család együtt van. Fizetni nem kell, becsületkasszát rakunk ki, mindenki a saját tehetsége szerint járulhat hozzá a programokhoz” – mondta Aczél Dóra. Akinek kedve támad ellátogatni egy nyílt napra, az a grundschool.com honlapon megtalálja az elérhetőségeket.

FRIED NOÉMI LUJZA